

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อผลการสื่อสารภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

ADMINISTRATORS' EMOTIONAL INTELLIGENCE AFFECTING
EFFECTIVENESS OF COMMUNICATION IN SCHOOLS UNDER
OFFICE OF RATCHABURI EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

สุทธาทิพย์ มณีรัตนเลิศวานิช/ SUTHATHIP MANEERATTANALERDVANID ¹

นิมิตร มั่งมีทรัพย์ / NIMITR MUNGMEESUP ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ผลการสื่อสารภายในสถานศึกษา และ 3) อิทธิพลของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลการสื่อสารภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 440 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 123 คน ครูผู้สอน 317 คน ที่ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การจูงใจตนเอง การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง และการมีทักษะทางสังคม
2. ผลการสื่อสารภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา การหล่อหลอมของสถานศึกษา บรรยากาศในการสื่อสาร การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการตามแนวนอน คุณภาพของสื่อที่ใช้สื่อสารในสถานศึกษา ข้อมูลป้อนกลับรายบุคคล ภาพรวมของสถานศึกษา และการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา
3. อิทธิพลของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน การตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง (X_1) การมีทักษะทางสังคม (X_5) การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (X_2) ส่งผลต่อผลการสื่อสารภายใน

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

² อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

สถานศึกษาในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ตัวแปรทั้งสามสามารถร่วมกันทำนายผลของการสื่อสารในสถานศึกษาได้ร้อยละ 28.2 ดังนี้

$$Y_{\text{tot}} = 1.365 + 0.249(X_1) + 0.194(X_5) + 0.202(X_2)$$

$$Z_{\text{tot}} = 0.239(X_1) + 0.244(X_5) + 0.199(X_2)$$

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, การสื่อสารภายในสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to study: 1) the emotional intelligence of school administrators under Office of Ratchaburi Educational Service Area 1; 2) the effectiveness of communication in school under Office of Ratchaburi Educational Service Area 1; and 3) the administrations' emotional intelligence affecting the effectiveness of communicated in school under Office of Ratchaburi Educational Service Area 1. The sample was 123 administrators and 317 teachers 440 derived by stratified random sampling. The research instrument was a 5-scale questionnaire with the reliability of 0.93. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression for hypothesis testing.

The research results were as follows:

1. Overall the administrators' emotional intelligence were at the highest levels. The aspects, in the descending order, were self-motivation, self-control, perception of others, self-awareness, and social skills.

2. Overall the communication effectiveness in schools were at the highest levels. The aspects, in the descending order, were communication with supervisors, school socialization, communication climate, horizontally informal communication, quality of communication media, individual feedback, school overview, and communication with subordinates.

3. The administrators' emotional intelligence in aspects of self-awareness (X_1), social skills (X_5), and self-control (X_2) affected the effectiveness of communication in school at the .01 level of significance. All three variables could predicted the effectiveness of the communication in school at the percentage of 28.2. The equation was as follows:

$$Y_{\text{tot}} = 1.365 + 0.249(X_1) + 0.194(X_5) + 0.202(X_2)$$

$$Z_{\text{tot}} = 0.239(X_1) + 0.244(X_5) + 0.199(X_2)$$

Keywords: emotional intelligence, communication in school

บทนำ

ปัจจุบันพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คน ตลอดจนวิธีการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ก็เปลี่ยนแปลงไปในแนวทางเดียวกันอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกัน จนกล่าวได้ว่าเป็นภาวะโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้มีการปรับเปลี่ยนและหรือการปฏิรูปวิธีการดำเนินงานไปอย่างองอาจถอนรากถอนโคน (ณัฐพันธุ์ เสงฆรัตน์, 2551: 11) อย่างไรก็ตาม หากกล่าวถึงตัวบุคคลซึ่งในอดีตต่างเชื่อกันว่าความสำเร็จและความก้าวหน้าของบุคคลเป็นผลมาจากเชาวน์ปัญญา (intelligence quotient) หรือเรียกกันสั้น ๆ ว่าไอคิว (IQ) ที่ เป็นความฉลาดเกี่ยวกับปัญญาการคิดการใช้เหตุผลและการเชื่อมโยงอันส่งผลให้มีการใช้ความคิดที่ถูกต้องสามารถแก้ปัญหาได้แต่ปัจจุบันความเชื่อดังกล่าวถูกท้าทายจากนักจิตวิทยาที่มีความเชื่อว่าความฉลาดทางอารมณ์ (emotional quotient) มีส่วนผลักดันให้คนเราประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างแท้จริง เชาวน์ปัญญาเป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งเท่านั้น ดังคำกล่าวของวิทยากร เชียงกูล (2551: 99) ที่ว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นพัฒนาการทางอารมณ์อย่างมีวุฒิภาวะต่อผู้ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และเข้ากับคนอื่นได้ดีและแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความฉลาดที่ต่างไปจากความฉลาดทางปัญญาที่เน้นความสามารถทางภาษา ตรรกวิทยา และคณิตศาสตร์

กล่าวกันว่า ผู้มีความฉลาดทางด้านอารมณ์สูงจะทำงานและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีโอกาสประสบความสำเร็จและมีความสุขมากกว่า นอกจากนี้ ความฉลาดทางอารมณ์ ยังเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่สามารถฝึกฝนให้พัฒนาขึ้นได้ การที่บุคคลเกิดความตระหนักรู้ถึงอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น มีความไวต่ออารมณ์ความรู้สึกที่กำลังเผชิญอยู่ สามารถอธิบายความรู้สึกออกมาเป็นถ้อยคำได้นั้น ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งจะมีผลทำให้สามารถหาวิถีต่อรองกับความทุกข์ยากลำบากทางจิตใจและทางอารมณ์ได้ดีกว่าบุคคลอื่น ในทางตรงข้ามผู้ที่ขาดความฉลาดทางอารมณ์มักจะมี ความเครียด ความวิตกกังวล และใช้ความฉลาดทางปัญญาที่มีอยู่ได้ไม่เต็มที่ (วีระวัฒน์ ปณินตามัย, 2551: 167) อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์กรจึงมักเป็นผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่น้อยไปกว่าทักษะด้านอื่น ทั้งนี้เพราะความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานได้อย่างแท้จริง ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการทำงาน คือคนที่สามารถทำงานและสามารถพัฒนาตนเองตามเป้าหมาย (goal) และวิธีการที่กำหนดไว้รวมทั้งต้องมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารและเข้ากับคนอื่น ๆ ในองค์กรได้ (เทิดศักดิ์ เดชคง, 2551: 16-18)

ผู้บริหารองค์กรคือบุคคลที่สามารถเลือกใช้กระบวนการสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่งให้มีความเหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์กรและสามารถเห็นความแตกต่างของบุคลากรโดยเฉพาะองค์กรที่มีบุคลากรจำนวนมากและต่างสาขาวิชาชีพ ผู้บริหารจะต้องใส่ใจในรายละเอียดส่วนนี้ด้วย เนื่องจากการทำงานต้องอาศัยส่วนงานหลาย ๆ ฝ่าย จำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารที่สามารถสื่อให้เข้าใจถึงภารกิจแต่ละด้านได้เป็นอย่างดี และเป็นการช่วยลดทอนปัญหาภายในองค์กร ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้จักบุคลากรในแต่ละฝ่ายให้มากขึ้น รู้จักสภาพที่แท้จริงขององค์กรเป็นอย่างดีจึงจะเอื้อประโยชน์ให้กับองค์กรได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ผู้บริหารที่ชาญฉลาดและมีภาวะผู้นำ

จะต้องหันมาให้ความสำคัญกับการสื่อสารเพื่อที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดนิ่ง การสื่อสารภายในองค์กรที่ดีจะช่วยสร้างความเข้าใจในนโยบายของผู้บริหาร และเป็นสิ่งเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในองค์กร และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กรในทางบวก ผู้บริหารจะต้องนำการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมาใช้ จึงถือว่าการสื่อสารเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญที่สุด เพราะการสื่อสารเป็นกลยุทธ์หรือกระบวนการหรือเครื่องมือที่จะนำไปสู่การรับรู้ เรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ตรงกันของบุคลากรทั่วทั้งองค์กรตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติการทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ร่วมกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีทิศทาง และจะต้องนำมาใช้ให้สอดคล้องกับพื้นฐานขององค์กรทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบการบริหาร ทัศนคติและ ค่านิยม รวมทั้งวัฒนธรรมของบุคลากรในองค์กรจึงจะทำให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ การสื่อสารจึงเป็น เครื่องมือการบริหารที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ และต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่องค์กร การบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้นั้น ผู้วิจัยเชื่อว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความฉลาดทางอารมณ์อันเป็นทักษะเฉพาะตนที่สามารถสร้างขึ้นและพัฒนาได้หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารภายใน สถานศึกษา ทั้งนี้เพราะกระบวนการสื่อสารภายในสถานศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานให้ บรรลุตามเป้าหมายร่วมกันของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่มี ผลต่อผลการสื่อสารภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อ ต้องการทราบว่าปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างใดบ้างที่ส่งผลต่อการสื่อสาร ภายในสถานศึกษา รวมทั้งเพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการบริหารและการทำงาน ในสถานศึกษา รวมทั้งชีวิตครอบครัว และเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง เกิดบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ที่พึงประสงค์ในหน่วยงานทำให้เกิดภาวะผู้นำที่ดีสามารถนำหน่วยงาน ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลของการสื่อสารภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลการสื่อสาร ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลการสื่อสารภายในสถานศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 1,995 คน จากจำนวน 182 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 182 คน (ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา) และข้าราชการครูผู้สอนจำนวน 1,813 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1, 2559: 7-9)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 440 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คน (ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิโรงเรียนละ 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 317 คน ที่ได้จากการคำนวณสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ Krejcie & Morgan (1970: 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha=.05$) ในการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. ตัวแปรอิสระ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้ศึกษาประยุกต์จากแนวคิดของ Goleman (1998 อ้างถึงใน พิมพ์ วิเศษ, 2554: 6) ที่จำแนกความฉลาดทางอารมณ์เป็น 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง
- 1.2 การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง
- 1.3 การจูงใจตนเอง
- 1.4 การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
- 1.5 การมีทักษะทางสังคม

2. ตัวแปรตาม คือ ผลการสื่อสารในสถานศึกษา โดยประยุกต์แนวคิดของ Downs & Hazan (n.d. อ้างถึงใน ทะนงเกียรติ เจริญวงศ์เพชร, 2545: 8) ได้จำแนกผลของการสื่อสารภายในองค์กรออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านภาพรวมขององค์กร
- 2.2 ด้านข้อมูลป้อนกลับรายบุคคล
- 2.3 ด้านการหล่อหลอมขององค์กร
- 2.4 ด้านการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา
- 2.5 ด้านบรรยากาศการสื่อสาร
- 2.6 ด้านการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการตามแนวนอน

2.7 ด้านคุณภาพสื่อที่ใช้ติดต่อในองค์กร

2.8 ด้านการสื่อสารกับผู้ได้บังคับบัญชา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารและการสื่อสารในสถานศึกษาโดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ตามแนวคิดของ Goleman (1998 อ้างถึงใน พิมพ์ วิเศษ, 2554: 6) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง 2) การควบคุมอารมณ์ของตนเอง 3) การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 4) การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และ 5) การมีทักษะทางสังคม

เกณฑ์การตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ มีดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแสดงลักษณะเช่นนั้น มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแสดงลักษณะเช่นนั้น มาก
ระดับ 3	หมายถึง	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแสดงลักษณะเช่นนั้น ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแสดงลักษณะเช่นนั้น น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแสดงลักษณะเช่นนั้น น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับผลของการสื่อสารภายในสถานศึกษาตามแนวคิดของ Downs & Hazen (n.d. อ้างถึงใน ทะนงเกียรติ เจริญวงศ์เพชร, 2545: 8) จำแนกเป็น 8 ด้าน 1) ด้านภาพรวมขององค์กร 2) ด้านข้อมูลป้อนกลับรายบุคคล 3) ด้านการหล่อหลอมขององค์กร 4) ด้านการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา 5) ด้านบรรยากาศการสื่อสาร 6) ด้านการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการตามแนวนอน 7) ด้านคุณภาพสื่อที่ใช้ติดต่อในองค์กร 8) ด้านการสื่อสารกับผู้ได้บังคับบัญชา โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

เกณฑ์การตอบแบบสอบถามในตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร มาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร น้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารและการสื่อสารภายในองค์กร
2. ยกร่างข้อคำถามและแบบสอบถามตามตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) การตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง 2) การควบคุมอารมณ์ของตนเอง 3) การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 4) การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และ 5) การมีทักษะทางสังคมและการสื่อสารภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) ด้านภาพรวมขององค์กร (2) ด้านข้อมูลป้อนกลับรายบุคคล (3) ด้านการหล่อหลอมขององค์กร (4) ด้านการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา (5) ด้านบรรยากาศการสื่อสาร (6) ด้านการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการตามแนวนอน (7) ด้านคุณภาพสื่อที่ใช้ติดต่อในองค์กร (8) ด้านการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา
3. นำแบบสอบถามที่ยกร่างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำแล้วนำข้อเสนอแนะมาทำการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์มากขึ้น
4. ทำการวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก) เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงและสอดคล้องสัมพันธ์ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง โดยเทคนิคการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) และกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งพบว่า ข้อคำถามทุกข้อ มีค่า IOC ที่มีค่าดัชนีระหว่าง ตั้งแต่ 0.67–1.00
5. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มประชากรที่ศึกษาแต่มีได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .93 ตามเทคนิคของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient)
6. ผู้วิจัยได้ทำการอัดสำเนาแบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่วางแผนไว้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นตัวอย่างช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลและติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์การถดถอยของคุณแบบลำดับขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 ในภาพรวม

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่
1. การตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง	4.80	0.39	มากที่สุด	4
2. การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง	4.84	0.35	มากที่สุด	2
3. การจูงใจตนเอง	4.87	0.37	มากที่สุด	1
4. การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	4.82	0.21	มากที่สุด	3
5. การมีทักษะทางสังคม	4.80	0.41	มากที่สุด	5
รวม	4.83	0.35	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 ในภาพรวมพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.35) โดยมีด้านการจูงใจตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.37) รองลงมาคือ การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.35)

2. ศึกษาผลของการสื่อสารภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ราชบุรี เขต 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลของการสื่อสารภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 ในภาพรวม

ผลของการสื่อสารภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย ค่าเฉลี่ย	ลำดับ ที่
1. ด้านภาพรวมขององค์กร	4.80	0.39	มากที่สุด	7
2. ด้านข้อมูลป้อนกลับรายบุคคล	4.81	0.52	มากที่สุด	6
3. ด้านการหล่อหลอมขององค์กร	4.87	0.35	มากที่สุด	2
4. ด้านการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา	4.88	0.33	มากที่สุด	1
5. ด้านบรรยากาศการสื่อสาร	4.83	0.43	มากที่สุด	3
6. ด้านการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการตาม แนวนอน	4.82	0.63	มากที่สุด	5
7. ด้านคุณภาพสื่อที่ใช้ติดต่อในองค์กร	4.82	0.44	มากที่สุด	4
8. ด้านการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา	4.79	0.41	มากที่สุด	8
รวม	4.83	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์ผลของการสื่อสารภายในสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของบริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 ในภาพรวมพบว่า ผลของการสื่อสารภายใน
สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.44) โดยมีด้านบรรยากาศการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย
สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33) รองลงมาคือ ด้านการหล่อหลอมขององค์กร ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.35

3. ศึกษาอิทธิพลของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลการสื่อสารภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อกับผลของการสื่อสารภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในภาพรวม (Y_{tot})

ตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ	R	R ²	S.E.	สัมประสิทธิ์การถดถอย		T	Sig.T
				B	Beta		
การตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง (X_1)	0.450	0.202	0.239	0.249	0.239	4.540**	0.000
การมีทักษะทางสังคม (X_5)	0.504	0.254	0.244	0.194	0.244	5.315**	0.000
การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (X_2)	0.531	0.282	0.199	0.202	0.199	4.032**	0.000
ค่าคงที่				1.365		6.981**	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

F = 54.471

Sig.F = 0.000

Residual = 17.244

จากตารางที่ 3 พบว่าตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อกับผลของการสื่อสารภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในภาพรวมที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับขั้นตอน คือ การตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง (X_1) การมีทักษะทางสังคม (X_5) และการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (X_2)

ตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ที่ถูกคัดเลือกเข้ามามีค่าดังกล่าว มีอำนาจการทำนายหรือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Beta) เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ 0.244, 0.239 และ 0.199 ตามลำดับ การคัดเลือกเข้าสมการในแต่ละขั้นตอน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.450, 0.504 และ 0.531 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.202, 0.254 และ 0.282 ตามลำดับ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย (S.E) เท่ากับ 0.239, 0.244 และ 0.199 ตามลำดับ ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทั้งสามตัวสามารถร่วมกันทำนายผลของการสื่อสารในสถานศึกษาในภาพรวมได้ร้อยละ 28.2 และส่งผลของการสื่อสารในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลของการสื่อสารในสถานศึกษาในภาพรวม เขียนเป็นสมการถดถอยจากคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Y'_{tot} = 1.365 + 0.249(X_1) + 0.194(X_5) + 0.202(X_2)$$

$$Z'_{tot} = 0.239(X_1) + 0.244(X_5) + 0.199(X_2)$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่มีผลต่อผลของการสื่อสารภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยนำผลการวิจัยบางประเด็นมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจูงใจตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดนั้น น่าจะเป็นเพราะว่า แรงจูงใจ (motives) เป็นแรงผลักดันที่เกิดจากความต้องการมากระตุ้นให้บุคคลได้แสดงพฤติกรรม เพื่อไปถึงจุดหมายปลายทางหรือเป้าหมาย เช่น กล่าวคำชมเชยเมื่อบุคลากรทำงานได้ดี การรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน การจูงใจให้บุคลากรเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยวิธีการโน้มน้าวให้คล้อยตามในสิ่งที่ต้องการ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับปิยะวรรณ สายเพชร (2557: 3) กล่าวว่า ครูเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงมากที่สุด เพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้บรมสั่งสอนและถ่ายทอดความรู้ไปยังนักเรียน การสอนที่ดีของครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ผู้บริหารจึงควรให้การสนับสนุนครู โดยหาวิธีส่งเสริมพัฒนาครูในทุกด้าน ซึ่งจะส่งผลให้ครูมีความมั่นใจ มีความมั่นคงในอาชีพ และมีกำลังใจในการพัฒนาการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี, 2550: 25-32) กล่าวว่า ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีวิธีการบริหารงานที่จะชนะใจลูกน้อง ธรรมะสำหรับผู้บริหารงาน คือ ต้องมีความหนักแน่นมั่นคงและสามารถเป็นเสาหลักในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกน้องได้ มีความสามารถในการแบ่งงานให้ลูกน้องทำตามความชำนาญของแต่ละคน และการให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นรายบุคคล จากผลการวิจัยแสดงว่า การยกย่องชมเชยจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด โดยพิจารณาจากการประเมินผลงาน การแก้ปัญหาในหน่วยงานและการให้ข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาอย่างสม่ำเสมอสอดคล้องกับแนวคิดของสมร ปาโท (2533: 99) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการที่มุ่งริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในองค์กรอยู่เสมอ

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การสื่อสารภายในสถานศึกษาด้านการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด และด้านการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นนั้น ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่รับผิดชอบต่อการตัดสินใจเลือกที่จะดำเนินนโยบายในด้านต่าง ๆ ว่าอันใดควรดำเนินการก่อนหรือหลัง จากนั้นจึงเลือกตัดสินใจดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษานำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ นอกจากนั้นผู้บริหารควรดูแลและให้คำแนะนำในเรื่องที่เกี่ยวกับงานที่ครูและบุคลากรทางการศึกษารับผิดชอบและรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาสะท้อนแก่ผู้บริหาร ดังแนวคิดของธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ (2550: 207-208) ที่ได้เสนอไว้ว่า เพื่อให้การสื่อสารภายในองค์กรเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารระดับสูงต้องหาจังหวะและเวลาที่เหมาะสมกับการให้ความจริงแก่สมาชิกในองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของพรสวรรค์ ศิริศานันท์ (2555: 240) ที่ว่าบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกัน หรือมีความสัมพันธ์กันควรมีช่องทางการสื่อสารเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนจนความคิด และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของสมยศ นาวิกาน (2551: 448) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของการสื่อสาร

ให้ประสบความสำเร็จ ว่าประกอบด้วยการสื่อสารในรูปแบบ วจนภาษา อวจนภาษา หรือรูปแบบกราฟิก โดยผู้บริหารต้องคัดเลือกอย่างรอบคอบ เพื่อจะถ่ายทอดความคิด ผ่านทางการใช้ถ้อยคำ ท่าทาง หรือ สัญลักษณ์อื่น ๆ ในการติดต่อสื่อสารอย่างเหมาะสม

3. ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับผลของการสื่อสารในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นความสัมพันธ์ทางบวก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับผลของการสื่อสารในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายตามกัน กล่าวคือ หากความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารเพิ่มขึ้น ผลของการสื่อสารในสถานศึกษา ก็จะมีระดับเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชญา ดวงจันทา (2557: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับวัฒนธรรมองค์การในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองด้านทักษะทางสังคมโดยเฉพาะทักษะการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจากผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านทักษะทางสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นทุกด้าน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับประสิทธิผลการสื่อสารภายในสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ ผลการศึกษานี้พบว่าการสื่อสารภายในสถานศึกษาด้านการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นทุกด้าน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับประสิทธิผลการสื่อสารภายในสถานศึกษาในด้านภาพรวมของสถานศึกษา ทั้งนี้จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการสื่อสารภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง การมีทักษะทางสังคม และ การจัดการกับอารมณ์ของตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการสื่อสารภายในสถานศึกษา โดยควรมีการเพิ่มเติมข้อมูลด้านคุณภาพ เช่น การสังเกตและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างร่วมด้วย จะทำให้ได้ข้อมูลผลการศึกษาที่ลึกซึ้ง รอบด้านมากขึ้น

สรุป

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการจูงใจตนเอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ด้านการตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง และด้านการมีทักษะทางสังคม
2. การสื่อสารภายในสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา ด้านการหล่อหลอมขององค์กร ด้านบรรยากาศการสื่อสาร ด้านคุณภาพสื่อที่ใช้ติดต่อในองค์กร ด้านการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการตามแนวนอน ด้านข้อมูลป้อนกลับรายบุคคล ด้านภาพรวมขององค์กร และด้านการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา
3. ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์ทางบวก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับผลของการสื่อสารในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายคลึงกัน เมื่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารเพิ่มขึ้น ผลของการสื่อสารในสถานศึกษาก็จะมีระดับเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ทะนงเกียรติ เจริญวงศ์เพ็ชร. (2545). **ความคิดเห็นของพนักงานบริษัทกระเบื้องหลังคาซีแพค จำกัด ต่อการติดต่อสื่อสารภายในบริษัท**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เทิดศักดิ์ เดชคง. (2551). **จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- ปิยะวรรณ สายเพชร. (2557). **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนของครู ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- พรสวัสดิ์ ศิรศานันท์. (2555). **ภาวะผู้นำทางการศึกษา**. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). (2550). **คนสำราญงานสำเร็จ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- พิมพ์ใจ วิเศษ. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูอำเภอบ้านนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครนายก**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- รวิษฎา ดวงจันทา. (2557). **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับ
บวฒนธรรมองค์การในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขตภาคตะวันออกเฉียง. ปรินญาพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- วิทยากร เชียงกุล. (2551). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของ
การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: วีที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.**
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2551). **การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ธีระป้อมวรรณกรรม.**
- สมยศ นาวิการ. (2551). **พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.**
- สมร ปาโท. (2553). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพ สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. (2559). **ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา
ปีการศึกษา 2559. ราชบุรี: ฝ่ายนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี
เขต 1.**
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30 (3), 607-610.